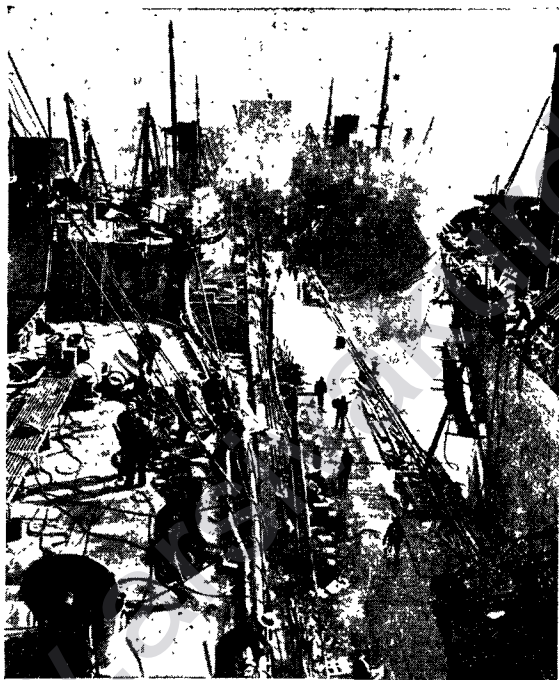

SAL 2
HEJMAR 13
PÛNCŞEMB
1 NÛSAN 1943

RONAHÎ

ANNEE 2
NUMÉRO 13
JEUDI
1 AVRIL 1943

SUPPLÉMENT ILLUSTRÉ DE LA REVUE KURDE HAWAR

ESKERINE HEVALBENDAN DADIKEVIN PERAVÊN EFRÎQA BAKUR

ÇABXANA TEREQIYÊ
ŞAM — 1943

DI VÊ HEJMARÊ DE

Roviyê Qut	Çirokbêj
Hesenê Mûsa	Stranvan
Xwe da dest	Smainê Serhedî
Tiştên Bikêr	Remildar
Kehanetên Feqîreki	Ronahî
Stallingrad	Dilawer Çarpîne
Mejî	Bijîşkê Hawarê
Tayek porê spi	Qedrî Can
Sê milyon gur	Evdirehmanê Rojki
R. A. F.	H. Mistê
Seyên Serevanî	Xelilê Genco
Bangê kurdan	Hesenê Hîşyar
Gew herên Bellemiyos	Bişarê Segnian
Trablîs xerb	Ronahî
Hindik Rindik	Xebeigûhêz
Kerê dengbêj	Osman Sebri
Xoce Nesredîn	Ronahî

ÇIROKA KURDMANCI:

ROVIYÊ QUT

Rovik hebû; hin bû bû, diçû mastê pîrêkê dixwar.

Pir gelekî li ber mastê xwe diket û aciz dibû. Şevêkê pîr li ber mastê xwe veket. Dor nivê şevê; dit, vaye rovi hat û kete ser mastê wê. Hema pîrê rahişte şonik û ew li rovi wer kir. Şonik li dûvê rovi ket; dûvê wî qut kir. Rovi baz da û çû.

Wextê ko bû sibê û roviyê te bi nav roviyan ket; heçî roviyê ko giha-yê, go: « ha quto mi di binê dûv kuto ».

Roviyê rehen di nav roviyan de şermî bû. Li xwe fikirî go, ez halo bê dûv biminim, ez nikarim di nav roviyan de bigerim.

Roviyê me rabû qesta pîrê kir û çû cem; jê re got: Ez li bextê te me. Tu dûvliçkê min bidî min. Lê ez nikarim derkevim nav hevalên xwe û ji dêla dûvliçkê min ezê sewilek pere bidim te; min ew li çiyê di qulekê de ditiye. Bî min re were û wî ji xwe re bibê.

Pîrê da pey rovi, û çû. Dit gava gotina rovi rast e. Kêfa pîrê gelekî hat. Pîrê gote rovi go, vê carê were ezê dûv bidime te.

Rovi bi pîrê re çû. Pîrê rabû dûvê rovi pê ve kir, weke berê û çend morik û zengilok jî pê ve kirin. Kêfa rovi pîr jê re hat. Hema da qevza û çû nav roviyan. Heçî çav lê kir go, ma bira te ev tiştê wilo xweşik jî kû peyda kir.

Rovi ji wan re got, bira ev pîr hêsanî ye. Wan jê re got, bira ma tu karê dûvên me ji wilo çênakî? Go, belê

heçî ji we dixwazê dûvê wî weke yê xwe çêkim bila bêje.

Hemiwan go, me divê. Rovi go dê bidin pey min; û rovi kete pêşiya wan û çû ser golekê, ji van golên teji av. Dinya jî Zivistan û sar e.

Roviyê me gote wan, de hemî dûvên xwe heta bi nivî bikin avê, heta sibê dûvên we hemiwan dê weke dûvê min bibê. Roviyan rabû weke ko wî ji wan re got kirin. Şev çû nivê şevê û dinya li ser wan bû sayî. Ava golê bi dûvên wan cemedî û qeşa girt. Çaxê ko bû sibe şivan û gavan bi ser wan de hatin. Hem ji tîrsa rihê xwe, roviya xwe li wê qeşayê da. Dûvên temama di nivî re qut bûn.

Hema roviyê me bi nav wan ket û heçî giha-yê go, ha quto mi di binê dûv kuto. Bi vî awayî roviyê me heyfa xwe ji roviyan hilanî.

STRANA KURDMANCI:

HESENÊ MÛSA

Heywax, heywax, heywax mala min î
Tej û mehfûrê mala bavê min qetiyane ji raxistinê
Oda mala bavê min xalî nabe ji çûn û hatinê
Miqîlka mala bavê min şewitiye ji hêka ji qelandinê
Heyf û xebînetê çavê reş û belek ax ketin ê.

Heywax, heywax, heywax mala min î
Hesen heyran li min hate ida haciya
Qiz û xortê gundê me kişiyane hûrmaziya
Ez û Hesnê Mûsa me ji xwe re kir henek û laqirdiya
Destê Hesnê Mûsa li morî û mercanê min geriya
Em ji xwe re qasekî rûniştin; pê bilya
Carkê tîfîngê jî azmanê hefta teqiya
Stoyê Hesnê Mûsa li ser kaba min rebenê dixeliya
Minê carkê çavê xwe li dora beranê koviya gerandiya
Li tehtekê bi çongî rûniştiye reha qolincê diqetiya.

Heywax, heywax, heywax mala min î
Heyf û xebînetê çavê reş û belek ax ketin ê
Mehra mîra li min heram be keynî Hesnê Mûsa li dora
[dinê.

Heseno heyrano li min hate ida qurbanê
Xortê gundê me kişiyane berkozikê, ber nişanê
Keçkê gundê me kişiyane vê dawetê, vê dilanê
Ezê çavê xwe digerinim nagerinim
Hesnê Mûsa li nav xorta nabinim.

Heywax, heyway, heywax mala min î
Çî heyf û xebînet e, çavê belek ax ketin ê
Hesno heyran li min hate ida haciya
Hesen heyran ji heştê heta heştê
Cilê wî bîşon bavêjin teştê
Ji birina xelkê tê av û xwîna
Ji birina Hesnê Mûsa, lawikê min rebenê xwîna reş tê.

Heseno heyran Havin e, xweş Havin e
Li serê Hesnê Mûsa bikin bakî baweşina
Ji birina xelkê tê xwîna reşa
Ji birina lawikê min Hesnê Mûsa tê kêm û xwîna.

XWE DA DEST

J1 BER KO LI GOŞTÊ BERÊZ PIRSÎ BÛ

Casûsên elemani bi peraşûtan an bi motorbotan dadiketin peravên Ingilîterê û di nav gundan de digeriyan, hal û hewalê Ingilîstanê seh dikirin û ew xeber digihandin serfermandariya ordiwa elemani. Bi wan casûsan re nifûsên ingilîzî jî hebûn. Ew tezkereyên sexte li Berlîne çêdikirin. Ji milê din wan casûsan bi qasî ingilîzekî bi ingilîzî jî dizanin.

Ew casûsên ha di sala 1940î de di peravên Ingilîstanê de xebateke zor xebûti bûn. Lê hikûmetê jî wan re tevdîrîne xurt dîtine û sênc danî karê wan. Hikûmetê xelkê peravan bi çek kirin û jî wan teşkîlata mîhafîzan çêkirin û jî aliyê din di peravan de qeokoline nû danîn.

Digel vê hindê carina casûsin dadikevin erdê Ingilîstanê û têkili xelkê dibin. Vê paşiyê du casûsên elemani, bi şev li gundên dora Dûvrê peya bûn û xwe di nav xelkê de winda kirin. Lê xelkê nikari bû wan nas bike. Ji her ko her diwan jî bi şîwa ingilîzan, bi ingilîzî xeber didan û bi her adet û nizamên ingilîzî dizanin û bi rêzîka welêt ve diçûn.

Lê yek ji wan, bi navê Karl, dilê wi çû bû goştê berazan. Karl rabû çû dikanekê û jî xwedî 20 gram goştê berêz xwest. Gava xwedî êtîzar kir Karl di dilê xwe de got, qey li cem mêrik goştê berêz ne maye. Ji lewre jê re got:

— Hingê beqaleki din şant min bide, heye ko li cem wî goştê berêz peyda bibe.

Beqal hinek lê ecêbanayi ma û got-ê:

— Ma tu çi dibêji. Bawer bike te jî bir kiriyê ko goştê berêz li heftê bi tenê sê caran tete firotin û îto ne 10ja wi ye.

Karl bi xeleta xwe zani û xwe dani jibtrokeriyê. Lê xwediya dikanê piştî ko Karl çû; da eqilê xwe û di dilê xwe de got, ma tro li Ingilîstanê kes heye ko bi rojên goştê berêz nîzane. Li ser vê yekê îlanên hikûmetê hatin bîra mêrik. Îlanên ko hikûmetê tê de digot, li casûsên elemani yên ko bi şev dadikevin peravên me guhdar bûbin. Mêrik hema baz da ser telefônê û elam da qerekona nîzingtir. Ji milê din mîsteriyê xwe jî peyda kir û bi hênceta ko ewê jê re goştê berêz peyda bike, ew jî anî dikanê û çû elam da mixtarê gund jî. Hikûmetê jî ehaliyan re da bû zanin ko ew casûsên ha tucaran ne bi tena xwe ne û her hevalêkî wan heye.

Mixtar û sê mîhafîz li hevalê Karl geriyan. Mêrik li qeraxê rûniştî bû û temaşa behîrê dikir. Mixtar ew girt. Di vê navê de polis jî gibaştî bûn dikanê. Karl hêj tê de û li hêviya goştê berêz bû. Polîsan jî Karl girt. Her du casûsan li cirmê xwe mikur hatin. Bi wan re defterek jî peyda kirin. Casûsan li defterê tiştên ko didîtin dinivîsandin. Lê hêj xeberên xwe ne gihandi bûn serfermandariyê.

SMAÎNÊ SERHÛDÎ

HÊSÎRÊN ELEMANI DI KÛÇEKE LONDRE DE Û BER BI HÊSÎRGAHEKÊ

TIŞTÊN BIKÊR

DRÊJAHİYA ŞEV Û ROJAN:

Di rojekê de 24 saet hene. Lê drêjahiya şev û rojan, li salê bi tenê carekê, li 23ê Adarê, li roja Newrûzê, weke hev dibin, her du ji dwanzdeh saet in. Ji vê tarîxê de sev bi dirêjbûnê, roj bi kurtbûnê dikin. Lê herwekî lista jêrîn şanî dide roj tucaran bi qasî şevê kurt nabin.

	Saet	Deqîqe
Roja dirêjtir: 22 Hizêran	16	8
Roja kurtir: 22 Kanûna-pêşîn	8	11
Şeva dirêjtir: 22 Kanûna-pêşîn	15	49
Şeva kurtir: 22 Hizêran	7	52

Ji 22ê Kanûna-pêşîn ve roj dirêj dibin û hero saetekê û çend deqîqan bi ser ve zêde dikin:

	Saet	Deqîqe
Kanûna-paşîn	1	4
Sibat	1	38
Adar	1	30
Nîsan	1	26
Gulan	1	23
Hizêran	1	19
Ji 22 Hizêranê ve roj bi awayê jêrîn kêmtir dikin:		
Tîrmeh	1	2
Tebax	1	50
Îlon	1	46
Çîriya-pêşîn	1	40
Çîriya-paşîn	1	14
Kanûna-pêşîn	1	17

CEMRE

Cemre çi ye? Li gora pêşyan hêman yanî insirên dinyayê çar bûn (ax, av, hewa, agir) û tîbetî ji wan bi hev diket. Di nav wan çar hêmanan de ê xurtir agir bû. Carê ko agir digiha hemanekî din ji vê bûyerê re cemre digotin. Ji xwe (cemre) bi mana pereng e. Bi gotinên din bi keûna her cemrê germî digehê hêmanekî din û wi divejine. Cemreyên

salê ev in:

1— 20 Sibat. Cemre dikeve hewayê û ba germ dibe.

2— 27 Sibat. Cemre dikeve avê; sira avê dişkê û av dest bi germbûnê dibe.

3— 6 Adar. Cemre dikeve axê; germî di axê digere.

BARAN Û SAHÎ

Pêşyan bala xwe daye û ditiye ko heywan beriya insanan bi guhêrîna ba û hewayê dihesin.

Delêletên sahiyê: Hacfreşk bilind difrin; Pîrhevok di çêkirina tevnên xwe de pê didin erdê. Moz û mêş serê sibehê bi refan difrin. Dûyê bixêriyan rast dertê û zû belav nabe. Roj di sînga ezmanekî zelal re diçe ava. Rengê heyvê zelal û zere ye. Ji bakur sîreke sivik têt.

Delêletên baranê: Hacfreşk nizim difrin. Hesp dişihin. Ga diborin. Beraz diorin. Dibe qurqura werdekan; werdek noqî avê dibin. Mêşhingiv ji kewarên xwe dernakvin. Pîrhevok nema dixebitin. Beran bi poşan dikevin hev. Pising dibihnişin û piştê guhê xwe dixurînin. Mêş bi rûyê mirovan digirin. Roj nema zelal e, rengê şeylo bi rûyê wê digere û êvarê di nav ewran re diçe ava.

KEHANETÊN FEQÎREKÎ HINDÎ

Li Hindistanê feqîr ji wan peyayan re dibêjin ko bi xeybê dizanin. Yek ji wan, Badek Bad Salih vê paşiyê hatiyê Misirê û di civatên wezîr û hakimanan de û li ser xeybê gelek tişt gotine. Di nav wan tiştan de kehanetîne wê hene ko herkes bi wan elaqedar dibe. Em wan kehanetan berpeyî xwendevanên xwe dikin:

1— Li Adara sala 1944tan Îtalye wê mitarekê bixwaze.

2— Dîsan di wê salê de û di meha Kanûna-pêşîn de Eleanyan ji wê çekên xwe deynê û mitarekê bixwaze.

3— Miaheda aşiyê beriya sala 1946 nayete imza kîrin.

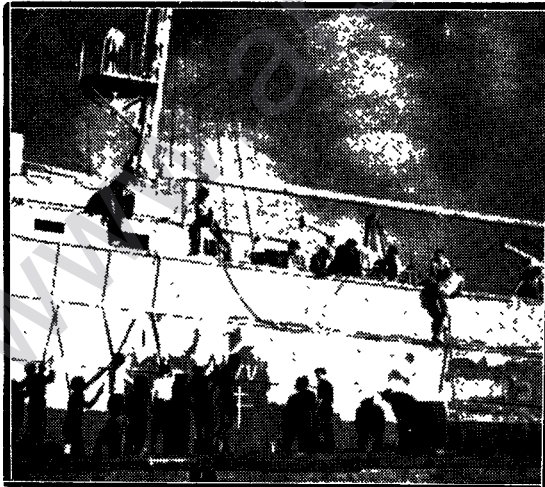
4— Şer, di Pefîkê de, heta Gulana sala 1946an wê dom bike.

5— Hitler di destpêka sala 1944an û di qada şer de bi berkeki dê bimure.

6— Şerê Tûnisê heta meha Hizêranê wê dom bike. Romel û hun eskerên wi bi halafran wê xelas bibin.

7— Tîrkiye ji di destpêka sala 1944an de wê bikeve şer.

8— Ji meha Tebaxê ve şerevanî dest bi istimala gazên bijehîr bikin. Berî herkesî ordiya elemanî di qada şerê ûris de bi wan gazan dê emel bike.

DERYAVANINE F.Ş. LI VAPORÊN XWE SIWAR DIBIN

REMILDAR

STALINGRAD

ELEMANÊNÛTÊ DE ÇAWAN TESLÎM BÛNÊ

Dasitana şerê Stalingradê dûr û dirêj û ji şan û şerê û qehremaniyê tijî ye. Ordiwa elemani qederê pênc mehan dirêjî wê kir; kete hundirê bajêr, di avahiyan wê de bi cih bû. Ûris di kûçe û kolanan de man. Lê dev ji bajarê ko navê sergevazê wan lê ye, bernedan. Bi dest û ling û neynûkên xwe serê neyarên xwe kirin û ordûke mezin, ya ko ji 300 000 peyayî bi hev diket tê de me'îw kirin û jiber-mayîyên wê ordiwê hêşir girtin.

Elemanên Stalingradê ne tev de, û di carekê de, lê yekinek yekinek teslim bûn.

Serfermandarê eskerên ko di çada Lënîngardê de ser dikirin merêşal von Bolos bû. Lyotnanê, rûsî Fëodor Yelşenko teslim bûna von Bolos bi awayê jêrîn dide zanîn:

« Gava merêşal qerara teslimbûnê da digel sê zabitên din keti bû zêrzeminekê. Me zûka cihê merêşal nasî û me qesta zêrzemîna wî kir û me li derî da. Zabitêk derket û gote me ko merêşal wê teslim bibe. Lê dixwaze bizane heke ji jiyîna wî di bin emniyetê deye. Min lê vegerand û got ko ji jiyîna wî re tu talûke nîne û em daketin zêrzemînê.

Merêşal li ser textekî rûniştî bû. Şejderba xwe siparte me û ji piyan sekinî. Me ew kirin timobîlekê de û em bi rê ketin. Bi rê ve gîneral von Şmîtt serekê erkanherbiya von Bolos gote min:

— Ordiwa sor bi mêranî şer dike. Me şer winda kir ji ber ko hon li me wer hatine. Me dikarî bû em çenberê mihasiirê bişkênînin. Lê di vê babetê de emir ne da bûne me.

Ji milê din lyotnan Kûdriyaçef teslîma firça piyade a 297an qîse kiriye û gotiye:

— Me û dijmin di gornistanekê de me li hev dida. Dijmin xwe da bû gornistanê û ji kelên tirban ji xwe re talde û çeper çêkiri bûn. Fermandariyê ji me re yekînekine topçî rênckira vî şerî hej bêtir dê dom bikira. Lê piştî ko topçiyên me çeperên dijmin bombaran kirin, di piştî kelên tirban re destin rabûn û destmaline spî li ba kirin. Dijmin dikir teslim bibe.

Piştî çend dejiyan xeberdoxê elemanan gihaste xetên me. Zabitê elemanî ji me re da zanin ko yekînekên firçe ewê tev de teslim bibin. Li ser vê yekê major Tokayêf digel sê zabitên din çû qerargaha firça elemanî. Heftê zabitên elemanî di kovîkekê de li hêviya me bûn. Kumandarê firçe gîneral von Greyber li ber masekê rûniştî bû û serê xwe kiri bû nav kefê destên xwe.

Gava heyeta me kete hundir zabitên elemanî ji peyan sekinîn. Tokayêf ji wan re şertên teslimê da zanin:

1— Herçî zabit di cih de ewê çêkên xwe deynin [zabitên elemanî hemî şejderbên xwe danîin ser masê]

2— Yekînekên firça Greyber tev de agir û brûskên xwe wê betal bikin.

Von Greyber rahîste bihistoka telefônê û emir de hemî eskerên xwe ko ji agirkirinê bigerin. Li ser vê yekê Tokayêf tîla telefônê birt.

Greyber dema berê xwe da derî serê xwe hejand û bi elemanî çend pirs gotin. Me ji wan pirsan bi tenê ev seh kirin: « Ev çi şikestin... ev çi şikestin ». Gava me jê re got ko mihasera Lënîngradê hate vekirin û ordiwa me Vorovêj bi şûn de vegehand; von Greyber digot; min ev her du xeber jî ne bihîsti bûn.

Herçî yekînekên firça 297an heta êvarê teslim bûn û bi vi awayî nivroyê Stalingradê ji dijmin hate paqij kirin ».

DILAWER ÇARPÎNE

PIYADEYÊN BRÎTANÎ BER BI QADA ŞERÊ TÛNISÊ

MEJÎ

NÛVMEJÎ Ç ÇARYEKMEJÎ

— JI BIJÎŞKE MİRAN RE —

Tiştê ko heta niho me dizant; mirovên jir û aqil, xudan ray û tevdîr di nav wan mirovan de dihatine dîtin ko mejiyê wan ne çelqiyaye û wan mejikî mezin û tekûz heye.

Lê bijîşkeki emêrikani di rayeke din deye. Jê ve welê ye ko xwediyê niv-mejikî jî xwediyê mejikî tekûz baqiltir e. Lê herçî xwediyê çaryek-mejî, yekî eqilçelqiyayî, heçko niv-dînek e.

Belê Dr. Beyron Stokî, profesor di fakûlta tîbiya Nûyorkê de, dibêje ko mirov bi niv mejikî dikare bes bike û nivê din bêfêde ye. Dr. Stokî ev tişt ceribandîye û nivê mejiyê miroveki rakiriye û ditiye ko şehrazâhiya wî mirovî piştî ko nivê mejiyê wî hate rakirin kêm ne kiriye û jî bervajî ve bêtir bûye. Dr. Stokî piştî ko ev netîce xîste destê xwe rabû tecrîbeke din çêkir. Qehfê miroveki din vekir û vê carê li şûna nivî sêçaryek mejiyê mêrik rakir û di serî de çaryekeke hişt. Lê ev mirovê ha li şûna ko şehrazatir bibe kêm kiriye û nivê niv-dîneki.

Di wê babetê de tiştêk lêle bîr. Gelo Dr. Stokî tecrîbeke din jî çêkîra û mejiyê miroveki bi temami derxista gelo jî wî mirovê bêtir bûye çî bihala pê.

BIJÎŞKÊ HAWARÊ

SEREKÊ ÇINA ŞEREVANÎ
ÇENKEY-ŞÊK Ç JNA WÎ LI CEM GENÊRAL ŞINOL

DI QADA TÛNISÊ DE TOPEKE BRÎTANÎ A TANKŞIKEN

TOPEKE 75 AN YA F.Ş. DI PEY KEMYONEKÊ RE

TAYEK PORÉ SPI

« LI SER ŞOPA MENFELOTI »

İro, sibehê di ber aynê re deîbas dibûm. Min, di nav porê serê xwe de, tayeki spi dit. Mîna brûska nav şeva tarî, diçirisi..

Gava çavê min pê ket, vecinîqim; mîna ko, ji nişkave, şûrek li serê min keve.. nola ko yek ji ezmeñ dakeve, û di destê wî de aleke spi hebe û mizgîna mirinê bide min.. Min fam kir ko derdeki bê derman e, yan ji tayek ji tayê kefen e..

Ey tayê spi! Min tu rengê spi mîna gewr-bûna te reş.. û tu nûr, qandî nûra te tarî ne dit.. Te, her tiştê spi li ber çavê min reş kir; heta ronîya hêv û tavê.. heta ronîya her du çawan. Û te, her tiştê reş ji li ber çavê min spi kir; heta qijika reş.. heta hext û dilê reş..

Ey tayê spil Te, xwe di kîjan pencerê re avête ser serê min û te, di kîjan rê re xwe gihande cênika min? Tu çawan di vê zevîya reş û tarî de, tek û tenha, bê heval û hogir karî bimînî? Qet çavê te ji vê tariya reş natirse?!

Ey tayê spi! Ez nizamin xwe çawan ji te xelas bikim û çawan ji te birevim!!

Tu fêdeya wê ji min re mine ko ez te ji cihê te bikîşînim yan ji te boxaz bikim.. Ez naxwazim ko di nav du misbetan de bimînîm: misibeta derêwan û misibeta pîrbûnê...

Ey tayê spi! Ez, dibînim ko tu xwedî dek û ripî; tu, hêdika, di guhê ciranê xwe de dikî « kur û pis » û tu, wan dixapîni, ko ew jî mîna te bibin.. û cilên ko te li xwe kiriye ew jî li xwe bikin... Tu dixwazî di nav vî diyarê bêdeng û bê gir-gêç de, ceng û cidalekê çêbikî.. da ko her kes di bin lîngan de biperçiqe... Tu, mîna insanê spi dikevi nav welatê reşikan û wan dixapîni û tu wan rebenan ji xwe re dikî kole û bende...

Ey tayê spi! Tu kî yî, tu çî yî, kê tu şandîye û karê te li ba min çî ye? Heke tu mêvanî, kanî izin û destûra ko min daye te? Heke tu bi hevalî hatîyî cem min, ez wî hevalê ko min bi xwe re bibe gorinê naxwazim.. Xwedê zane tu mîna wan maranî ko hêlinê her tebayaî kuna xwe dizanin.

Ey tayê spi! Min pir jî te gili û gazin kirin, lê ez dibînim ko ez ne rast im; disa tu jî her tiştî, jî her kesî bêtir li ba mim bi rûmet, li ber çavê min bi qedr dimînî.. Serê min jî te re zozan û piroz be.. tu jî xwe re — mîna tu dixwazî — tê de vegezive.

Ez dizamin tu, rêberê mirinê yî, rêberê

SÊ MILYON GUR

RAHIŞTINE HEV Û LI HEV DIDIN

Ûrisan ji bo serê Zivistanê ordûke. xwe heye. Elemanan jî welê. Her diwan jî, bivê nevé bêl ko bi hev şewirî bin, esketên wan ordiwan bi yek navî bi nav kirinê û jî wan te « gur » gotine. Herçî fermahdarên wan jî navê « gurê mezin » li wan kirine. Dengbêjeki me ev bibihista, heye ko, jî wan fermandan re « gurê serê naxîê » bigota.

Li gora nûçeyên ko heta niho gihaştine destên me gurên her du alîyan bi qasî hev in. Heryeki milyon û nîvekê kur hene. Tev de, aris û eleman sê milyon gur.

Serekê naxira gurên ûris general Çernikof e. Çernikof şagirtê general Stern e. General Stern serfermandarê qewetên Siberyayê ye.

Çernikof digel kulnêl Enayêf, eskerên xwe di Siberyayê de di nav herfê de talim dike. Di hewêrke yanî mintiqake welê de ko germî carîna dibin sifirê re dikeve heta 40î.

Herçî gurên elemanî di bin fermandariya general Dilet de talimê dibinin; generalêkî fênlandî general Zama miawinê wî ye. Gurên Dilet di erdên Fênlandiyê û Norvêjê de tene talim kirin. Erdine welê ko salê pê de bi herf û qeşayê nixumandî ne.

Dilet fatihê Narvêgê ye. Lê gava alpinîstên franstî daketi bûn Narvêgê eskerên Dilet bêgav ma bûn û hilkişya bûn çiyê. Lê gava hevalbandan eskerên xwe ji Norvêjê kişandin Dilet vegeriya Narvêgê.

Ordiwên her du alîyan bi yek awayî talimê dibînin û her du jî bi çekine wekhev çekîî ne. Her du ordiwan jî top û teng û mîlyozên xewser hene. Eskerên wan tev de her textîf taxokan dizanîni bişixulînin. Hesp û hêstîrên wan jî di herfê de tene bi xwedî kirin.

Her du Zivistanan şanfî da ko gurên rûsî serdestî gurên elemanî ne û gava li talana wan dixin gur û pez tev de direvînin.

EVDIRHMANÊ ROJKÎ

wê reyê yî ko tu rê lê na be.. Çima ruyê xwe jî tirş bikim? Min jî xortaniya xwe tu xêr ne dit ko jî pîr-bûna xwe bitirsim.. Min şeraniya dinê tam ne kir ko talbûna axiretê madê min tirş bike..

Wey li ser seran û li ser çawan tu hatî, ey tayê spi!.

Cidêde 3-3-943

QEDRÎ-CAN

R. A. F.

RWEYEL ÊR FORS

Ji balafirvaniya Ingilistanê « Rweyel Êr Fors — Royal Air Force » dibêjin. Bi kurdmancî « Qewetên qral ên heywayî ». Xelkê Ingilteyê ji her miletî bêtir mihafezekar in û her tiştî bi aliyê qralê xwe ve didin û ji behriya xwe] re ji « Royal Navy — Rweyel Nevi » yanî « behriya qralî » dibêjin.

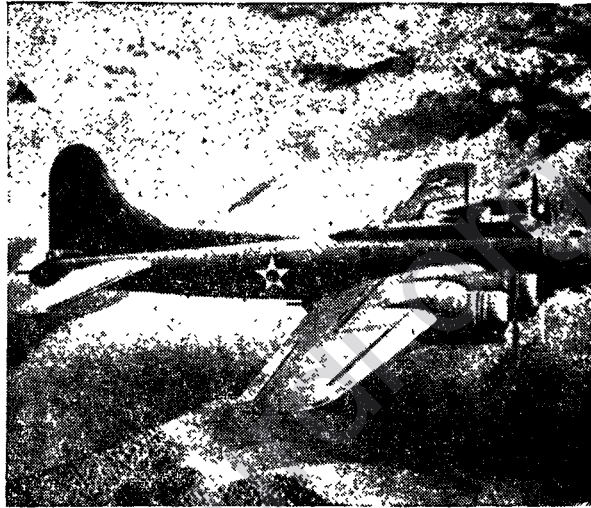
Me dikir em qala balafirvanên Ingilistanê bikin. Bi rasti van camêran ji welatê xwe re xizmeteke mezin kiriye û di sala 1940î de giravên Ingilistanê wan xelas kiriye.

Belê di tarixê de ji bo cara pêşîn ordûke elemanî li peravên Fransê ên bakur bi cih bû bû û ji sih û sê kilomêtiran temaşa Ingilistanê dikir.

Piştî mitareka Fransê, Hitler dida zantn ko di roavayê Ewropayê de şer xelas bûye. Lê Ingiltere ji peyan disekint û şerê Hitler dikir.

Li ber vê weziyetê Hitler bant Göring kir û je re emir da ko bi balafirên xwe dirêji Ingilistanê bike. Belê di viya bû (R. A. F.) bihata xerab kirin da ko eskerên Hitler bikariyana pê li erdê Ingilistan bikin.

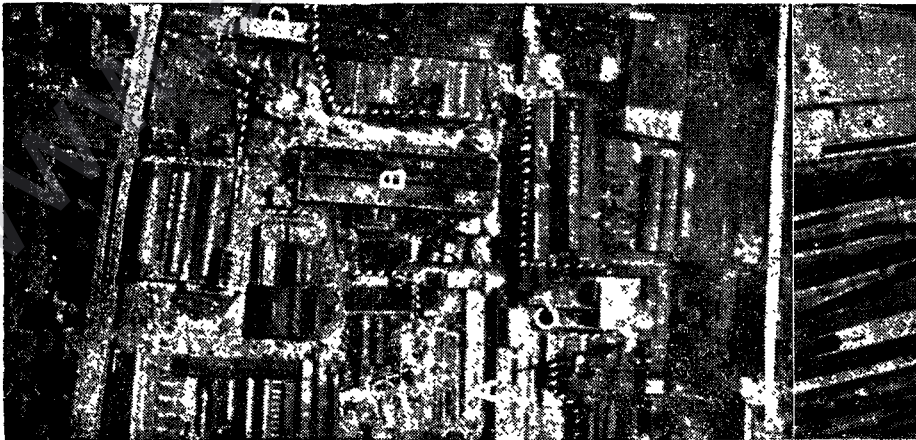
Balafirên Hitler şev û roj û bi heftan ve dirêji bajarên Ingilistanê dikin. Hero bi sedan xanî tene hilweşandin, bi hezaran peya tene kuştin. Xelkê Londrê terka rûyê erdê didin û dikevin zêrzemana û di bin erdê de dijîn. R.A.F. li ber disekine.

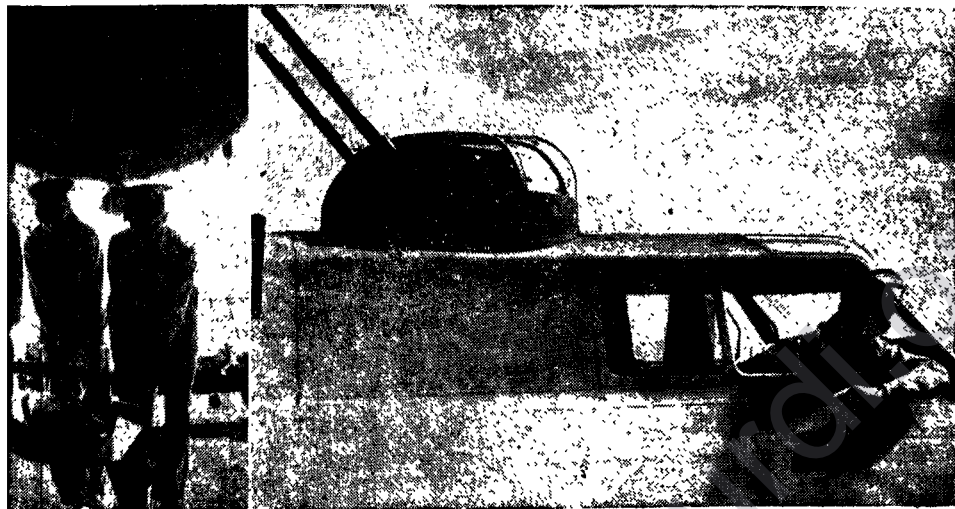

Hero ji her du aliyên bi sedan balafirên winda dibin. Ingilistan pê li erdê dide. Elmanyane nema dikare, dev ji êrîşê berdide. Londre dihe xerebezar. Lê fabrîkeyên Ingilistanê di wê xerabezatê de dixebitin û mektneynê nû çêdikin.

Du sal dikevin navê. Ingiltere xurt bûye. R. A. F. dirêji Elemanyayê dike. Balafirên elemanî di qada şerê ûris de ewçend mijûl in ko nema dikarin herin Ingilterê. Bajaren Elemanyayê dibin sêpila balafirên ingilizi. Balafirên emêrikanî ji bi ser de.

Klişeyên vi rûpelî keleheke firelek û bajarine bombarankirî şanî didin. H. MISTÊ

SEYÊN ŞEREVANI

Her kes, her tişt, kedî, kovî tev de ji bo zefera hend û milletê xwe di xebatê de ne. Se jî di nav wan de.

Di şerên berê de jî, se bi kêr dihatin; pashani dikirin. Sellbiyan jî bo pasbaniyê qaz jî bi xwedî dikirin. Lê di vî şerî de se bi kêrî gelek tiştan tên: pashani, postçeti, kişandina telên telêfonê û di deravên teng û gava xeta şer di bin bombarana dijmin de ye û piştî nîkarin nîzingiyê lê bikin se jî şerevaniyan re zîzad, cebîrxane û dermênji dibin.

Emêrikanîyan di nîzingî Nûyorkê de jî seyana re qîşle û dibistanin çêkirine. Şagirtên wan dibistanan di qîşleyên eskerî, balafirgeh û fabrikan de wezîfê dibînin. Tecrîbê şanî daye ko pasbanektî bi seyektî jî şeş pasbanên bê-se çêtir e. Di serê 1914-18 an de 75000 se di qadên şer de dixebitîn. Wextê ko japonan dikir dirêjî Emêrikayê bikin, elemanan jî japonan re 25000 se rêkiri bûn. Elemanan bi xwe di nav deh salan de 200 000 se terbiye kirine. Herçî seyên rûsî birindarên ko di bin herfê de dimînin peyda dikin û taxokan jî dikîşînin. Ji milê din se wezîfa keşîfê jî dibînin û mîfrizeyên dijmin

weyên keşîfê bi cih dikin. Di rex seyên mezin de seyên hûr jî bi kêr tên. Ev seyên ha jî her hişyariyên xwe zûka bi tevdanê dihesin direyin û elam didin mezinên xwe.

Se di vaporan de jî wezîfê dibînin û tê de bi karê pasbaniyê radibin û heke yekî biyanî kete vaporê bihîna wî billînin, didin pey, direyin û wî didin girtin.

Terbiya seyana bi gelemperî şeş heftan dom dîke. Piştî imtihanê seyên ko şehadetname digirin qedere heftekê jî hîni xwediyê xwe dibin û piştêre bi karê xwe ê wetenî radibin.

XELÎLÊ GENCO

BANGÊ KURDAN

Gelî kurdan, nemaze xortên xwendevan. Ez ji we hevî dikim hon vê pêsteva min li her derê û li her civatê bixwînin; ji ap û pîsmannên xwe re; da ko ew, ji xewa temar hişyar bibin.

Carekê herkes li xwe varqilî. Yezdan em afirandine. Xwedê ji tevayîya însên re dane meji. Belê, ser ji bo heş e. Çav ji bo dîtîne ye. Guh, ji bo bihîstinê ye. Dev, ji bo bersefê ye. Dest ji bo xebat, şer û parastina giyanê xwe û nijad e. Ne bi tenê ji bo nanxwarîne ye. Ling, ji bo rê û pêşveçûnê ye.

Pîştî ko em di van azan de ne kêmfî tukesî ne, çima em bindest û jar û paşdemayîyên her nijadî ne. Em bindestiya hev qebûl nakin, xebat û havilên hev napesînin, arîkariya hev nakin. Heke ev kirde û bûyerên me li hember biyaniyan bûna kêmahiyên me temam dibûn.

Belê li her bankirinekê bihîstiyarek lê godar di be. Îsal deh salên Hawarê ne û Hawar pîrseke kurdmançî ye. Li gora adetê hawarkîrox çavên û hevîdarê gaziye ye. Mixabin ji çend mineweran pêve hon xwe dihêvîşînin û nayin meydana camêrî û zanîne. Ma qey hon hevî ji xwe nakin; piştî ko hon kêmaniyeşî piçûk ji hev re nakin.

Çawan çavên we bar dibe ko hon vê meydana rûmet û serbilindahiyê ji me bi tenê re bexş bikin û xwe bi şûn da bidin.

Kekino, birano, apino! çavên xwe vekin û li dinyayê binêrin Di riya welat û nijadê li nik xelkê mirin çawan erzan û kêmbiha ye. Xelk xêz û tîpên dîrokên xwe ji destên hev direvînin. Herçî em bi pênc peran hîni tîp û xwendina zimanê xwe nabin. Ma ev ne şerme

MÎTRALYOZKÊSÊ BALAFIREKE BRÎTANÎ

ko em û zarokên xwe tîp û zimanê xelkê bin dibin. « Pîrsên pîr û kûr ji dilê bi kul tîn ».

Gava em li civatê rûdin û mijûlahî çêdibe, tev de dibêjin em kurd bi kêfî qewmîyeteşî nayin. Xeynî me kes li bin destê neyar ne maye. Gava em holê dibêjin, meriv dibêje qey em tev de agah û pîspor in. Merivê ko bir bi kêmasî û nezaniyê bibe jê re tete gotin bîrewer. Ya me, bi dev e.

Belê ji xelkê re comerd, ji xwe re nemerd em in. Rojname û tertepelên biyaniyan em bi sed kaxezî distînin. Lê em Hawar û Ronahiyê bi deh kaxezan nakirin. Mitîrbek nav di me dide em bîst kaxezan didin wî. Kovarên me navtêdana dwanzde milyon kurd e.

Ez hevî û gazin ji we dikim. Wek mîletên din arîkariya me bikin. Ma gunehên we jî bi me neyên.

Birano, di bin çadira feleka reş de bi tenê em bindest û gerdenxwar mane. Çîre, ji ber ko em nezan in; ji ber ko em li ber barên hev ranebin û xizmeta mîletê xwe nakin.

HESEN HIŞYAR

BALAFIREKE BRÎTANÎ JI TÎPÊ HERÎKEN

ÇIROKA TARIXI:

GEWHERËN BETLEMYOS

Melikê Misirê ê yewnanî, Betlemyosê siseyan, ji qasidê qralê Spastê qral Kliyomnis re namak da û got-ê:

— Lezê bide xwe û vê kaxezê bigehîne qralê xwe.

Name giha destên Kliyomnis. Betlamyos di nama xwe de digot:

« Birayê qral!

Bersiva mektûba te ye. Tu ji min mal û peyan dixwazî. Ez li her te sekenî me. Bi tenê şertekî min heye. Hetanî ko eskerên min ji erdê welêt dûr û li ser erdekî biyanî ne divê girewekî te f giran li cem min hebe. Tiştekî ko li ber dilê te ezîz e. Ji lewre min ji te divêt tu ji min re dê, jin û zarowên xwe bişîni. Roja ko ew dê bigehin Skenderiyê eskerên min berê xwe bidin welatê yewnanan û digel eskerên te şerê neyarên te bikin. Her ewle be ko ez her yar û dostê te f wefakar im ».

Kliyomnis qîma xwe pê anî. Bi awakî din nikarî bû bikira; bégav ma bû.

Piştî midekî girewên giranbeha gihaştin Skenderiyê û ordiwa Betlemyos bi rê ket; berê xwe da welatê yewnan.

Xelkê Spartayê rexma ko mêrine qenc û şerevanfîne serdestê bûn bi mekedoniyana nikarî bûn. Kliyomnis piştî ko hawara wî ji Misirê hat plana xwe çêkir û dirêjî dijminên xwe kir. Lê mekedoniyana dîsan ew şkenand û li sala 222an beriya milada Îsa pêxember, ordiwa Spartê di Spîlazayê de perîşan bû.

Kliyomnis digel eskerên xwe ên perekende berê xwe da Misirê û bû mêvanê dostê xwe

Betlemyosê siseyan, melikê Misirê ê yewnanî Betlemyos qedirê dostê xwe zanî û xatirê wî girt. Dê û jin û zarowên wî lê vegeandin û jê re li rex qesira xwe û li perê behirê qesireke xweser texsis kir.

Betlemyosê siseyan melikekî adil û xudan vên û qudret bû. Xelkê wî gelek jê hez dikir û jê re melikê qenciker digot. Ilerçî dijmin piştî ko barê xwe li barê wî xisti bûn nema dixwestin pê re berberiyê bikin û gelek hisab jê dikirin.

Betlemyos melikekî kiswerkî a bû. Tiştên ko pêşiyên wî ji dest da bûn ew bi şûn de vegeardi bûn.

Betlemyos Sûriye û Asya roava vegirti bû û heykelên perestoyên misriyan yên ko Dara û Qimbiz ji Welatê-Nîl biri bûn Ecemistanê, vegarandi bûn welatê xwe.

Lê ji ber bêsiûdiya Kliyomnis Betlamyosê siseyan piştî hatina qralê Spartayê bi çend mehan emirê Xwedê kir û kurê wî Betlamyosê çaran rabû ser textê Misirê.

Ji Botlemyosê çaran re « Filopater » yani « yarê bav » digotin. Lê ne ji ber ko ji bavê xwe hez dikir. Belkî bi mecazî û ji ber ko hejî bavê xwe ne dikir. Ji xwe hinan gotî bû ko wî jehir da bû bavê xwe.

Betlamyosê çaran ji Kliyomnis jî hez ne dikir. Roja ko bû melik rabû dostê bavê xwe digel peyayên wî da girtin û ew xistin hepîsê. Betlemyosê çaran hêncet dikir û digot: Kliyomnis dixwaze malbata me ji textê Misirê bê-xe û li şîna wê bibe melikê Misirê.

Di nav peyayên Kliyomnis de peyaki heja hebû, Pantiyos. Pantiyos ji wan sparteyiyan bû ko di navbera rimh û şûran bi qasî mirtalekê jî xwe tev ne dida. Ji milê din Pantiyos jî melikê xwe re xulamekî sadiq û wefakar bû.

Pantiyos ji nedfimeyên seraya Betlemyos keçi-keke delal nas kiri bû û dilê wî pê keti bû. Keçik yeke yewnanî û bi navê Dimîtriya bû. Dimîtriya ji Betlamyosê siseyan re diyarîke xweha wî bû. Dimîtriya sê-wiya dê û bavan bû. Bernîsê qewîfî li birayê xwe kiri bû ko di

TOPEÇIYÊN FRANSA ŞDREVANÎ DI QADA TÛNISÊ DE

serayê de xatirê wê bizanin.

Dimîtriyayê jî hejî Pantiyos kir û pev re sond xwarin ko heta dawîya jiyînê xwe jî hev hez bikin û soz dane hev ko daweta xwe li Spartê roja ko Kliyomînis vegere welatê xwe bikin.

Lê felekê li wan geriya. Betlemiyosê çaran dil û xatir, her du pev re şkenandi bûn. Dimîtriyayê dikir nedikir, reyek ne diket her wî ko tê re xwe bigehîne aşiqê xwe.

Mideyek bi wî awayî borî. Rojekê bi guhê Dimîtriyayê ve bû ko hin yewnaniyên Skenderiyê jî ker ve jî xelasa Kliyomînis re dixebitin. Dimîtriyayê nzingî li wan yewnaniyan kir û ket xelka xebata wan û bi her awayî arikariya wan kir.

Tevdîra terefdarên Kliyomînis çû serî û melikê Spartayê digel peyayên xwe jî hepisê derket û da kûçeyên Skenderiyê. Terefdarên Kliyomînis pasbanên hepisxanê bertil kiri bûn.

Dimîtriya li ber deriyê hepisê sekinî bû. Pantiyos berê xwe da wê û ew di himbêza xwe de guvaşt. Dimîtriyayê hêdika digot-ê: Min

DERYEVA NEKÎ FRANSIZÎ TOPA XWE PAQJ DIKE

her tişt pêk aniye. Min jî qesira melik ewçend cewahîr hilanîne ko piştî ko we çîşeyên eskeran xiste destê xwe, hon bikarin bi wan mezinên bajêr tev de bikirin û li şûna dewleta kevin dewleteke nû deynin.

Her diwan da pey Kliyomînis û daketin kûçeyên bajêr.

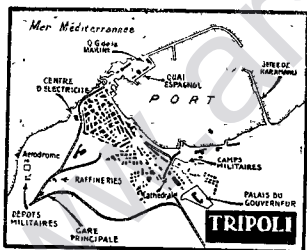
Lê Xwedê jî wan re hez ne kiri bû. Qedera Kliyomînis her şikestin bû. Xelkê Skenderiyê yên ko bi piranî ticar bûn jî ya Kliyomînis ne kirin. Wan digot, ma kê dizane ko Kliyomînis jî melikê me çêtir e. Ma kengê mirov dewê xwe ê ceribandî bi mastê neceribandî dide.

Eskerên Betlemiyos zora peyayên Kliyomînis bir. Ji xwe gelekê wan di pevçûnê de hatine kuştin. Ên mayn jî digel melikê wan û jî nu ve kirine hepisê.

Dimîtriya jî di nav hêşran de bû. Ji ber ko ewê jî li rex Pantiyos şerê eskerên Betlemiyos kiri bû. Gava mihafîzan deriyên hepisê li spartiyanan girtin melikê wan Kliyomînis rabû ser xwe û gote wan:

— Hevalino! Xwedê jî me re hez ne kiriye. Qedera me her bi hezîmetê nivîsandiye. Ma kengê mirov qedera Xwedê guhartiye ko em jî fro bikarin wê biguhêrinin. Ji lewre ez dibînim ko êdî di jiyînê de me tu fêkî ne mane. Mirin jî me re gerekîr e. Ji xwe Betlemiyos kengê dihêle ko em di hepisa wî de jî emir bikin. Ewê me an li ber lepên pilingan bidê dirandin an di bin lingên filan de mê bide perçiqandin. An celadên wî wê bèn û me di vê hepisê de û li ber çavên hev wek pezine

TRABLISXËRB

Mûsolini jî roja ko hikim xiste destên xwe ehemiyeteke mezin daye Trablîs-xêrbê. Mûsolint digot ezê imperatoriya Roma kevin vejînim. Ji ber wê yekê talyan di Libye û Trablîs-xêrbê de xebateke zor xebitî bûn û ew melat şên û ava kîti bûn. Lê ava kirin bes ne dikir; diviya bû ew welat bihatana perastin jî. Heye ko tiştine din jî talyanan tén. Lê şer ne karê wan e. Bî rasti jî talyan li ber êrişa ordîwa ingilîzan a heştan Trablîs midafehe ne kirin û bi eskerên Romel re berê xwe dan Tûnisê.

Xerîta jorîn bendera Trablîs-xêrbê şani dide.

belengaz şerjê bikin. Heke xulamkoleyên wî em ji ser bircên qesirê de li behirê gêr ne kirine. Ji lewre hevalên min ên delal ji me re çêtir û bi rûmetir e ko em bi xwe bi dest û xencera xwe tayê jiyîna xwe bibirin.

Peyayên melik li wê gotarê qet ecêbmayî ne diman û wek tiştêkî adetî guhdarî wê dikirin. Gava melik gotina xwe qedand Pantiyos rabû ser xwe û got:

— Herçî ko hakimê me kire ferman li ser serên me û li ser her du çavan. Ma kengê di bicihanîna emirên wî de me dudilî kiriyê. Ma kîjan sparteyî heye ko qîma xwe bîne û di destên celadan de wek diz û xwînyan bimire. Sparteyî bi tenê di meydana şeref û rûmetê de bi destên neyarên xwe dimirin. Heke Xwedê emir kir û ew ji desthilanîne ketin, ji wan re divêt xwe bi xwe, bi destên xwe mirinê bidine xwe. Bi tenê hakimê me ê delal, min ji te hêviyek heye. Gelo ez dikarim bibêjim?...

Kliyomînîs: Min ne adet e ko ez hêviyên Pantiyos bi şûn de bavêjim. Pantiyos bêje...

Pantiyos: Hakimê min, min divêt ko Dimîtrîya ji qerara intinarê bête awartin. Dimîtrîya ne sparteyî ye. Û heke qedera xwe bi qedera me re girêdaye û xwestiye ko xizmeta me bike ne laîq e ko em mirinê bikin mikafata wê.

Dimîtrîyayê rê ne da melik ko li Pantiyos vegefirîne. Rabû ser xwe û got:

— Pantiyos, gava tu bi vî awayî xeber didî û dixwazî kêmanîke mezin bi aliyê min ve

XEMLA KURDISTANÊ

Şax û daxên di welatê me pir e, şengê biya Çîçek û heybûn qol bi qol key'ne çiya Nêrgizên serdîgiran şermendeyê xemla te ne L'çîç'kên nazik û ter sinbil didin av û rîya Sorgulên sîmayê rengîn l'terzine girtî xunav Daxedar im bo benefîşên xurmeyî l'ber kev-vîya Çarnikarên kev-vîyan sosin û sinbil xem-milîn Mêrg û baxên di bihuştê didine ber çîkiya Heçî cûwa tu bivê bexçeyê ridwanc welat Baxê fîrem te hebî di bîdiye mizgîniya Hiriyê biyanî lê danî sê şeva dê jînevê Her dema b'nêrî Bihare kanê nojdar e giya Ax ji zêr e l'çîya binêre dur û elmas e hemî Çendî cewher cimle yekser wê ji nik me çûn [çiya

Kan û gencên di welatê me pir in, mil dane yek Sed hezar in, tev bi jar in makê kîmya ye giya Serwerê çendî cihan heq bê guman erdê me ye B'qurçeka avê ji dola sax dîkit bê vîriya Heçî vê erdê bibînit paşê jê bib'ne derê Şêr dîbit hadir di gavê dîn û hor hefte rîya Bes bibêje kê m birêje xulwefî Masê ji mîj e Cih bihuşt e çîyaû dest e av-heyat e l'kaniya.

XULWETÎ

.....
bidî, ez bi guhên xwe ne barwer im. Ma tu qaîl dîbi ko ez Dimîtrîya te, bi vê kêmaniyê rûyê xwe reş bikim û li şûna ko di mirinê de bibim hevala we, di jiyînê de bibim hêşîra neyaran. Min qedera xwe bi qedera we re girêdaye. Ez bi we re dimirim, bi we re diminin. Ten û can ma kengê ji hev dibin.

Bi tenê min divêt ji melik re sirekê eşkere bikim. Sira ko heta niho, ji te pêve, min tu kes lê agah ne kiriyê.

Belê hakimê min gava min terka qesirê da min bi xwe re sendûçek anî bû. Di mê sendûqê de gewherên Betlemyosan ên giran-beha hebûn. Gewherê ko şahê ecem Dara, taca xwe pê dixemiland û Betlemyosê sîseyan ew ji welatê Faris anî bû, min ew jî kiri bû sendûqê.

NOQAREKE FRANSIZÎ DI BENDEREKE EFRÎQA BAKUR DE

Min ew sendûq avête behirê û di binariya bendera Skenderiyê de veşart. Bi hêviya ko hon zora eskerên Betlamyos bibin, li sûna wî rûnin û bi gewherên wê sendûqê textê Spartayê bi sûn de vegerînin. Lê Xwedê ji me re hez ne kir. Emê îro tev de bimirin. Û cihê sendûqê ji min pê ve tu kesê zindî nizane.

Hepsiyan qerara intibarê bi cih anî. Herxekî xencera xwe di singa xwe radikir û bêl ko ji qirika wî deng an axînek derkeve bihina wî li ber wî diçikiha.

Kliyomînis bi xwe dest pê kiri bû. Ên mayîn da bûn pey.

Pantiyos ji piyan sekinî bû û li hevalên xwe temaşa dikir. Hevalên wî wek sinbilên genim, carekê dihejhan û diketin ser kokên xwe Dimitriya li rex wî rawestiya bû û hin bi hin teptepa dilê wê xurtir dibû.

Piştî ko tev de li erdê dirêj bûn Pantiyos xencera xwe ji kalanê wê kişand û got:

— Ey perestowa Spartayê tu bibe sahida

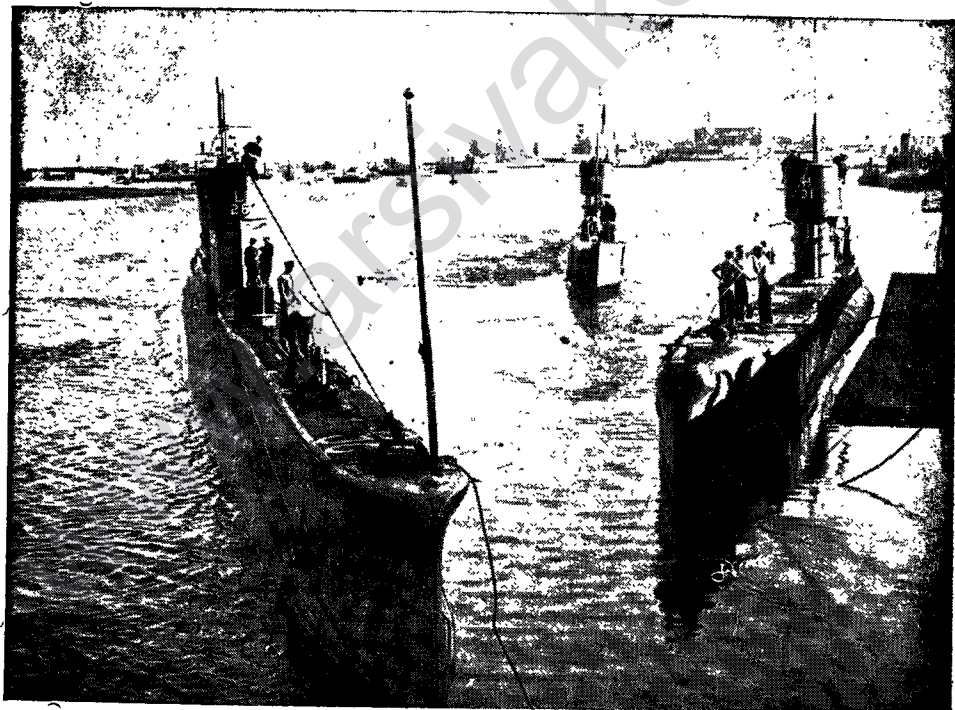
min ko min nemerdfî ne kiriye. Lê min diviya bû li mirina hevalên xwe hûr bibim û bizanim ko di tiwan de rih ne maye. Da ko peyayên Betlamyos bi ser de neyin, birindaran derman bikin û piştê wan bi ezabine giran bikujin.

Pantiyos xencera xwe yeko yeko di singên hevalên xwe rakir û gihafte ber cendekê hakimê xwe. Cendekê Kliyomînis hêj xwe tev dide. Pantiyos bi derbeke xencerê ew jî sekinand û piştî ko aminiya xwe anî ko hevalên wî tev de mirine çavên xwe girt û xencer da destê Dimitriyayê. Dimitriyayê zani ko dora wê ye. Xencer ji destê Pantiyos girt û ew di singa xwe rakir. Pantiyos xencer ji singa Dimitriyayê kişand û ew hesinê ko hêj xwîna Dimitriyayê a germ jê dilop dikir kire dilê xwe.

Tarîx jî beriya mîlada Îsa pêxember 220 bû.

Melikên Misirê li gewherên Betlamyosan gelek geriyân. Lê tu şop jî wan hilnanîn.

Dihokê: 15 Sibata 1943. BÎSARÊ SEGMAN

NOQARÊN IYGILIZÎ PIŞTÎ KO DI DÛRAHIYA BEHIRAN DE BERA DJIMINÊ XWE ÎDANE
VEGERIYANE WARGEHÊ XWE Û ZAD Û CEBIXANÊ DIBIN

HINDIK RINDIK

PIŞTÎ KO BÛYE MËR:

Mehkema misrî a şer'î, di van rojan de bi dawake hûr û kûr mijûl e.

Xanimеke misrî, ji maleke mezin û dewlemend bi eşeke giran keti bû. Diktoran xanim bire xestexanê û ew seh kirin. Diktoran gava dest dida berzikê xanimê di bin çermê wê re bi tiştêkî girover û dirêj dihesiyan. Diktoran qerara xwe da ko di zikê xanimê de girêkek çêbûye û ji lewra diviya bû zikê xanimê bête vekirin û girêk bête derêxistin.

Diktoran gava zikê xanimê vekir girekeke welê dtin ko li şûna ko wê bibirin ew anin derve û ew bi berzikê xanimê ve hiştin. Piştî emeliyatê xanima me bû bû mër.

Xanima kevin û mërikê nû, da eqilê xwe ko gava mîrata bavê wê par ve kiri bûn jê re nîv par da bûn, ji ber ko hingê mëraniya wê veşartî bû û jin dihate hesêb. Lê niho ko mëraniya wê eşkere bû diviya bû pareke tekûz bistanda. Li ser vê yekê mërikê me rabû dawa li birayên xwe rakir û ji mehkemê xwest ko mîrata bavê wan ji nû ve par bikin û jê re ji para lawekî bidin.

MÛLYAREK DOLAR:

Milyarek dolar çî ye, çiqas e? Em tev de dîzanin ko tiştêkî pir û mezin e. Îcar ji bona ko mirov bikare mezinahiya wî mixdarî di ber çavên xwe de bisekenîne, yekî hisabê jêrîn çêkiriye. Mirovek hebiwa ji mîlada Îsa pêxember ve, yanî ji berî 1942 salan ve, hero

1000 dolar serf bikira heta dawiya Tebaxa sala 1942an mesrefên wî mirovî digihaştin(709963000) dolarî yanî ji milyarekî (290 837 000) dolar kêm. Ji bona ko mesrefa wî mirovî bigihaşta milyarf diviya bû wî mirovî 796 salên din, yanî heta sala 2739an emir bikira. Hingê mërikê me dê bikariya mlyarek dolar serf bikira.

Piştî ko me ehemiyeta yek mlyar dolarî zanî em çavên xwe li mesrefên Emërikê ên herbî bigerînin. Emërikê ji bo vê herbê heta niho (du sed û bist û heşt mlyar û heşt sed û yanzdeh mlyon û du sed û sih û sê hezar û pênc sed û çil û du dolar) serf kirine.

Ji milê din ji roja ko Emërike çêbûye heta Hizêrana 1940f mesrefa vê hîkûmeta mezin tev de û bi tenê nivê mixdarê jorîn e. Bi tenê ji vê hejmarê dixuye anglosakson di vî şerî de çî fedakarîne mezin hildigirin.

Di hisabî de dibêjin ko hejmar bê dawî û bê pîvan in. Heke vî şerî çend salên din dom kir; tirs heye ko emërikanf dawiya hejmaran jî binin.

QÏMETA QIRÇÛSEKÎ:

Ma hêj qîmeta qirûsekî heye? Li gora sehkirina rojnamevanekî bërûfî divêt hebe. Ew rojnamevan li 15ê Sibatê daketiye sûkê û li behayên zad û qatixan hûr bûye û di vê babetê de listak çêkiriye. Li gora wê listê mirov fro jî bi qirûsekî dikare hin tiştan bikire. Lê ev tişt nema bi şehînên adetî yên ko wekî, heqe û rîtilan şanî didin lê bi şehînên ecexanan yên ko gram û sentîgraman şanî didin, divêt

bêne kişandin. Li gora sehkirina rojnamevên bi qirûsekî mirov ii tistên jêrîn mixdarên li ber nî ankîrî dikare bikire.

ZÏREHPÛŞËN INGILÏZÎ DI NAV PËLËN ETLANTÏKÊ DE

	gram		gram
Pivaz	60	Gwîz	14
Nok	50	Gêzer	13
Zêr	45	Pentr	12
Rêrê giyan	37	Şîr	11
Çêr	30	Gostê pez	10
Mehûj	25	Hingivîn	9
Riz	20	Rûn	8
Meqerne	19	Şerab	5
Kartol	18	Gostê	
Pirtûqal	17	mirîşkan	2
Nivîşk	16	Bîre	1
Bastêqê mişmişan	15		

Gava mirov li vê listê dinêre dibîne ko dîsan pîvaz ji her tiştî erzantir e. Ma ji xwe nan û pîvaz û vaxweşî çavreşî ye?

XEBERGUHÏZ

KERÊ DENGÊJ

Dibêjin li nav Şerwan Hebû yeki bazirgan
 Wî hebûn hêştir û ker Tev bi hawid û semer
 Ji wan dido bû bûn jar Nema bi wan dibû kar
 Her du berdan dora gund Da biçêrin bibin rind
 Hêştir rabû gote kêr: Tu guh bide min camêr
 Were ji dest mirovan Em birevin nav govan
 Nema baran dikêşin Ji bona wan dêşin
 Çûn cihektî nependî Ne bazirgan û gundî
 Serekî tev çeriyân Di newal û heriyân
 Dema ko bûn xurt û têr Bû çirina gula kêr
 Digot: birakê hêştir Ji mêjva min deng ne kir
 Dilê min zor şa dibe Zirin li min radibe.
 Hêştir got: ho kerê nêr Bi zor zikê me bû lêr
 Tu hevalkî neçakî Dê zelkê li me rakî
 Wê cahê me fêr bibin Hêştir tevi kêr bibin
 Disa têxin bin baran D'para lêxin bi daran..
 Kerê nêr got: nizanîm Nema bi xwe dikaniim
 Heke niha nezirim Dê biteqim biçirim...
 Bû zirina kerê reş Hêştir got: sihet nexweş
 Ker ziri, bihîst şivên Zû xeber da bazirgên
 Hatin her du birin çûn Jê herimtn war û şûn
 Bi rê va ker westiya Xâydan giha hestiya
 Bazirganê hîlebaz Bir ne dibir west û naz
 Got: ev hevalên hev in Sûc û gunê wan tev in
 Divê çîkî biêşin Ew hev û dia hikêşin.
 Rabû ker li hêştir kêr Ji çiyê daxist û bir
 Vê-car hêştir westiya Can ji cendek kêşiya
 Got: ho kerê guhdîrêj Roja ko tu bûy dengbêj
 Min ev dongî dizanî Le te bi xwe nikani
 Niha ji dor hate min Dê bidî canê şîrin
 Dikim bavê m tepikan Çîkî bidim lotikan
 Kêr wê gavê bir dibir Ko b'zirinê neçê kêr
 Digot: hewar û eman Di min nektî wan tîştan
 Tu hevalekî zor î Di sincê min hîbortî..
 Bû zarina kerê reş Lê mixabin diçûn tewş
 Hêştir dida lotikan Hol bû di ser kortikan
 Bar qulibî hate jêr Şikest dest û lingê kêr
 Hêştir çû ker li wir ma Bû xwarina gur û sa
 Kesê bê dem bizire An jî bilind biîre
 Bi wê teqez nabe mêr Wê bigê dongiya kêr.

OSMAN SEBRÎ

XOCE NESREDÎN

Xoce li her radyowê rûniştîye û guhdariyê dîke. Şandiyarê radyowê danezana elemanî dixwîne û dibêje. Balafîrên inglîzî bi ser Berlinê de gurtine û ew dane her bombeyên xwe. Xesar gihaye dibistan, xestexane û herçî misesiyên yextiyar û feqîran

Xoce — Ev çî bajarekî ecêb e ko tê de ji dibistan, xestexane û misesiyên feqîran pêve tu avahî ninin.

ROJA NÛ

Xwendevanên delal mizgîniya me li we. Piştî Hawar û Ronahiyê honê bi rojnameke kurdî, Roja-nû ji şa û kêfxweş bibin. Hejmara vê rojname a pêşîn di van çend rojan de wê derkeve. Roja-nû wek Hawar û Ronahiyê ne bi tenê edebî û civakî ye. Lêbelê Roja-nû rojnameke siyasî ye. Honê tê de ji her textî nivîsaran pêve danezan û nûçeyên şer ên dawîn jî peyda bûnin. Ji niha de hon dikarin kiriyarê Roja-nû bibin. Ji bona vê yekê ji hema bi kartekê nav û adrêsa xwe jî xwediyê wê re bidin zanîn. Ewe adrêsa Xwedî:

Dr. Kamîran Alî Bedîr-Xan

Xwediyê Roja-Nû — Avahiya Ebû-Efif
 Meydana Bircê — Bêrût

Ji bo postê bi erebî divê holê bête nivîsandin:

الدكتور كامران علي بدرخان

صاحب جريدة « روزا نو » المكدونية

ببروت — صاحة اليرج — بناية ابو عفيف

HEJMARA HAWARÊ A 53an LI 15ê ADARÊ BELAV BÛYE; LÊ BIGERIN Û TÊ DE BIXWÎNIN:

• Tefsîra Quranê. Gramêra kurdmançî. Evfîn. Diwana Melê. Beydaxa Kurdî. Memozîna Xanî.

— La vie universitaire au Kurdistan —

Kiriyariya Ronahiyê : 500 qirûşên sûrî.

Xwewa u gerîneyêyê berpirsiyar : Mir Celadet Ali Bedir-Xan . Şam—Sûriye
 Directeur Propriétaire: Emir Djeladet Aali Bedir-Khan. Damas—Syrie